

Sygn. akt I UK 515/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania M.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od M.K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 12 lipca 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy M.K. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 2 grudnia 2015 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 16 czerwca 2015 r. stwierdzającej, że wnioskodawca jako funkcjonariusz Policji nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.

W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że wnioskodawca nie był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, zarówno w trakcie służby w Policji w okresie od dnia 15 listopada 2007 r. do dnia 28 października 2014 r., jak i po wydaleniu z niej. Art. 69a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1782 ze zm.) gwarantuje wyłącznie ochronę praw emerytalno – rentowych zwolnionego ze służby funkcjonariusza Policji poprzez wprowadzenie obowiązku przekazania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od uposażenia wypłaconego policjantom po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby za okres, od którego nie były odprowadzane. Stąd przekazanie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek na ubezpieczenia społeczne nie powoduje automatycznie podlegania ubezpieczeniom społecznym na gruncie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.). Skoro wnioskodawca, po wydaleniu ze służby w Policji z dniem 28 października 2014 r., nie podjął pracy na podstawie jednego z tytułów do ubezpieczenia społecznego wymienionych w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to nie podlegał on ubezpieczeniom społecznym, w tym również ubezpieczeniu chorobowemu.

Skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości wnioskodawca, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego oraz procesowego, a mianowicie:

1) naruszenie przez błędną wykładnię przepisów art. 1, art. 4 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i ust. 15 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 69a ustawy o Policji oraz w związku z art. 6 ust. 1 pkt a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383) oraz art. 7 pkt 10 tej ustawy;

2) naruszenie zasady równego traktowania ubezpieczonych wynikającej z art. 32 ust. 1 i 2 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2a, art. 4 ust. 1 i art. 8 ust. 1 i ust. 15 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegające na błędnym przyjęciu, że ubezpieczony u którego niezdolność do pracy z powodu choroby powstała w czasie pełnienia służby w Policji, a który uprzednio przed służbą w Policji podlegał ubezpieczeniom społecznym w pełnym zakresie, nie

podlega ubezpieczeniom społecznym za okres niezdolności do pracy po zwolnieniu ze służby w Policji;

3) naruszenie przepisów postępowania mogących mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 382 k.p.c., art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c., art. 363 k.p.c. z powodu akceptacji przez Sąd Apelacyjny braku zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie do czasu zakończenia postępowania w sprawie o zasiłek chorobowy za okres od dnia 28 października 2014 r. do dnia 15 lutego 2015 r. Sądu Rejonowego w B. (VI Ua (...)), w której została złożona przez skarżącego skarga kasacyjna.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i o jego zmianę przez ustalenie, że podlegał on obowiązkowym pracowniczym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu za okres od dnia 28 października 2014 r. do dnia 15 lutego 2015 r. i do nadal lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych wskazanych w petitum skargi, przepisów prawnych „wywołujących rozbieżność” w orzecznictwie sądowym, a mianowicie:

1) czy w świetle art. 69a ustawy o Policji oraz art. 4 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i ust. 15 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 6 ust. 1 pkt a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresy służby w Policji po jej zakończeniu z powodu faktu uregulowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za każdy miesiąc tej służby są okresami podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu art. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., I UZP 2/14 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2014 r., I UK 5/14);

2) czy okres pobierania przez byłego funkcjonariusza zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby z powodu choroby, powstałej w czasie służby, stanowi okres pracowniczego ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w sytuacji, kiedy poprzednio przed

służbą podlegał on pracowniczym ubezpieczeniom (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., I UZP 2/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r., I UK 125/13 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2014 r., I UK 5/14) lub czy okres służby byłego policjanta po uregulowaniu składek za cały okres ma jedynie znaczenie dla przeszłych jego praw emerytalno – rentowych, zaś prawo do zasiłku chorobowego byłego policjanta, po ustaniu służby ma charakter jedynie świadczenia wyjątkowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania a w przypadku przyjęcia skargi o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której

rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienie prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz na potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Jednocześnie zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z

dokonanych przez sąd ustaleń (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571). Chodzi więc o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003). Ponadto twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467 czy z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo

niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 czy z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 oraz z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, LEX nr 950814). Nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 czy z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że przedstawione przez skarżącego kwestie nie spełniają wskazanych wyżej kryteriów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 stycznia 2017 r., I UK 121/16 (LEX nr 2216098), w sprawie w której skarżący domagał się zasiłku chorobowego po dniu wydalenia go ze służby w Policji, do której nawiązuje on w zarzutach skargi kasacyjnej przyjął, że sytuacja prawna policjanta zwolnionego z zajęć służbowych została uregulowana autonomicznie w ustawie o Policji. Brak upoważnienia ustawowego, aby stosować do niego rozwiązania znane z ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1368). Policjant nie jest osobą ubezpieczoną w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stosuje się do niego formy zaopatrzenia społecznego określone w ustawie o Policji. Nie ma jakichkolwiek podstaw prawnych do twierdzenia, że z chwilą zwolnienia ze służby do byłego policjanta ma zastosowanie ochrona przewidziana w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa. Wniosek ten znajduje potwierdzenie z interpretacji a contrario art. 69a ust. 1 ustawy o Policji.

Skoro ustawodawca zadbał o odprowadzenie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niepłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a nie odniósł się do ubezpieczenia chorobowego, to trudno uznać, że po zwolnieniu ze służby policjant ma prawo do zasiłku chorobowego. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych w art. 8 ust. 15 kwalifikuje policjantów jako osoby pozostające w służbie, jednak w art. 6 ust. 1 tej ustawy nie wymienia policjantów jako podlegających obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu - w przeciwieństwie do innych pełniących służbę, to jest żołnierzy niezawodowych i funkcjonariuszy Służby Celnej.

Ponadto w cytowanym powyżej wyroku Sąd Najwyższy, analizując szczegółowo powołane przez skarżącego w rozpoznawanej sprawie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzecznictwo uwypuklił, że „przynależność skarżącego do korzystniejszego zaopatrzenia społecznego, przewidzianego dla policjantów, jak również brak znaczących podobieństw w sferze zabezpieczenia społecznego między policjantami a ubezpieczonymi w powszechnym systemie (inaczej niż w przypadku sędziów i celników) nie daje podstaw do głoszenia, że doszło do nierównego traktowania, czy też dyskryminacji”.

Podsumowując powyższe stwierdzić należy, że skarżący nie zdołał wykazać, iż zachodzi potrzeba rozpoznania skargi.

Z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c.